

Iveta Kārkle – tamborēšanas čempione

Jana Skrivļa-Čevere

Madonas novada Biksēres muižā šī gada 9. augustā jau piekto reizi norisināsies kāds visai neparasts pasākums – Tamborēšanas čempionāts. Tajā piedalīties var ikviens, kurš uzskata sevi par gana prasmīgu tamborētāju, lai divu stundu laikā pēc tehniskā zīmējuma radītu konkursa darbu.

Trešajā Tamborēšanas čempionātā uzvaras laurus plūca Iveta Kārkle (attēlā) no Līvānu novada Jersikas pagasta. Aicināju Ivetu uz sarunu par tamborēšanu un ne tikai.

Pastāstiet nedaudz par sevi.

– Esmu jersikiete – dzimusi un augusi tepat Jersikas pagastā. Esmu divu pieaugušu dēlu mamma un pagājušogad kļuva par vecmāmiņu – ļoti priecājos par to. Vecākais dēls ir jūrnīks un dzīvo Rīgā, jaunākais dzīvo un strādā tepat Līvānos, un man ir patīss prieks, ka mani bērni dzīvo Latvijā.

Divpadsmit gadus esmu nostrādājusi apdrošināšanas sfērā, bet tagad pēdējos gadus esmu grāmatvede savā zemnieku saimniecībā. Esmu bijusi arī Jersikas pagasta deputāte, tagad esmu Jersikas pagasta valdes locekle. Pagasta valdē pieteicos, jo man interesē pagasta un novada dzīve, gribu zināt, kas notiek pagastā. Esmu diezgan komunikabla un no apdrošināšanas laikiem, var teikt, pazīstu visu pagastu, tāpēc, domāju, saikne man ar cilvēkiem ir, un daudzi man joprojām uzzvana, painteresējas vai painformē, kas jauns pagastā, kādas problēmas risināmas. Pati galvenā problēma, protams, kā jau visur, ir ceļi.

Kā rokdarbi kļūva par jūsu īpašo vaļasprieku?

– Rokdarbiem vairāk pievērsos, kad piedzima vecākais dēls, tas ir aptuveni pirms 35 gadiem. Tolaik tādu telefonu, interneta nebija, vīrs bija darbā, es ar bērnu mājās un, varētu teikt, ka savā ziņā aiz garlaicības atsāku nodarboties ar rokdarbiem.

Mana vecmāmiņa bija liela adītāja, pirmos soļus ierādīja viņa. Protams, skolas laikā adīju un tamborēju, veicās gana labi – gan mani pirmie dūrainīši, gan baltajā tehnikā izšūto sedziņu komplekts un citi darbiņi tika izstādīti klases izstādēs. Jaunības gados vairāk pievērsos šūšanai, bet adīt un tamborēt atsāku, kā jau teicu, dēlam piedzimstot. Atceros, sāku ar tamborētām apkaklītēm – ņēmu no bibliotēkām grāmatas, žurnālus un mācījos, tolaik jau nebija tāda YouTube. Tā kopš tā laika tad arī visu laiku esmu adījusi un tamborējusi.

Kurš rokdarbu veids jums ir sirdij tuvākais?

– To gan grūti pateikt. Ir tā, ka uztamborēju kaut ko, un tad man gribas adīt. Kad esmu uzadījusi kādu segu, pēdējā laikā tās man īpaši patīk adīt – visi mīļie apdāvināti –, vai ko citu, tad man atkal gribas patamborēt, tomēr tamborēšana varētu būt drusciņ mīļāka.

Esmu uztamborējusi divas laikapstākļu segas. Tās top tā, ka izveido krāsu paleti, izvēloties noteiktām temperatūrām noteiktu krāsu, un tad attiecīgi katru dienu notamborē rindiņu ar tās krāsas dzīparu, kāda tad tā temperatūra ir. 2023. gada rudenī man bija izstāde Līvānu stikla un amatniecības centrā, un tur par godu Latvijas simtgadei tamborētā sega bija izstādes centrālais objekts. Nebiju domājusi no tās šķirties, tomēr ļāvos pierunāties to pārdot, tā nu pagājušogad tamborēju jaunu. Šī būs mazmeitiņas sega, viņas piedzimšanas dienā speciāli ietamborēju atšķirīgu krāsu.

Šo gadu domāju izlaist, citādi nedaudz apņik katru dienu to pašu tamborēt – cītīgi centos katru rītu uztamborēt pa tai rindiņai, daudz neiekavējot. Pagājušogad arī tās temperatūras bija tādas, kādas bija – ne lāga ziemas, vasara – karsta. Ziemas mēneši sanāca tādi ne pārāk izteismīgi pēc manis izvēlētās krāsu paletes, gribējās vairāk to balto un zilo toņu, kas bija aukstumiem salikti, bet laika apstākļi, kādi ir, tādi ir. Nākamgad tad varbūt varēs atkal piekerties jaunai segai, tikai jāpadomā krāsas būs, lai ir man tīkamākas. Šīm abām segām vasaras sanāca dikti sarkaniem toņiem, kas nav mana mīļākā krāsa, lai arī tās vienas mīļākās arī īsti nav. Varētu teikt, krāsas izvēlos pēc garastāvokļa – ir bijis zaļo krāsu periods, tad violetīgo, jāsaka, man tuvāka ir vēso toņu gamma, bet vispār jau visas krāsas mīlas, vienīgi tā spilgti sarkanā nav manējā.

Kas ir tas, ko jums visvairāk patīk tamborēt un adīt, un vai ir kāds īpaši mīļš darbs?

– Esmu tik daudz ko gan tamborējusi, gan adījusi, ka vienu īpaši mīļu darbu grūti izcelt. Gan segas ir tapušas dažādās tehnikās, gan jakas, džemperī, zeķes, vienīgi cimds mazāk esmu adījusi. Atkarīgs jau arī no tā, kas ir modē. Pirms pāris gadiem bija tās bumbuljakas topā, tad nu adīju tās, tagad daudz top tīmeklīši džemperīši un jaciņas no smalkas dzijas. Šobrīd mans jaunākais iecerētais projekts ir no manis pašas tamborētām sedziņām, kas tapušas visādās krāsās un ir iekrājušās gana daudz, veidot tādās kā gadalaiku gleznas, atbilstoši krāsām salīmējot uz pamatnes.

Tas, ko es noteikti nevaru vai ir ļoti jāpiespiežas, – ilgstoši darīt kaut ko vienveidīgu, piemēram, saadīt desmit vienādus zeķu pārus. Man patīk dažādība. Tāpat labprātāk radu lielos darbus – segas, džemperus utt., man ne īpaši tīk knibināties ar mazajiem nieciņiem. Vienugad biju izdomājusi eglīti izrotāt ar pašas tamborētiem zvaniņiem un citiem rotājumiem. Vai man dienī – iesākt iesāku, bet visai eglei tās iedvesmas gan nepietika.

Esmu piedalījies Līvānu bibliotēkā tirdziņā, ir cilvēki vaicājuši, vai braucu uz tirdziņiem, bet nē, man vajag to dažādību. Tad labāk uztamborēju ko vienu un uzdāvinu – gan saņēmējam prieks, gan man prieks par viņa prieku, vai arī varu no krājumiem piedāvāt kādu šallīti vai lakatu, bet tā, ka regulārai pārdošanai, gan ne. Jāatzīst, ka arī to ieguldīto darbu tīri naudas ziņā maz kurš novērtēs, jo pirkspēja cilvēkiem ir tāda, kāda ir. Jā, saka, rokdarbniecēm vajag novērtēt savu darbu, bet jāsaprot jau arī tas otrs, kurš gribēdams nespētu samaksāt to reālo summu, kāda būtu, ja sarēķinātu gan materiālu, gan ieguldīto laiku.

Pastāstiet par Tamborēšanas čempionātu.

– Facebook esmu dažādās rokdarbnieku grupās, un jau iepriekšējos gados bija reklāma, ka Biksēres muižā notiek Tamborēšanas čempionāts. Pirmo gadu to palaidu garām, otrajā gadā arī nesataisījos, bet tad 2023. gadā bija trešais gads, papētīju informāciju un izdomāju – kāpēc gan neaizbrauktu un nepamēģināt. Par savu ideju nestāstīju nevienam, jo nevarēja jau zināt, kā veiksies. Sākumā pat gribēju viena pati braukt, bet tad padomāju, ka ceļš tāls, satraukums, un palūdzu vīram, lai aizved – gan vīrs, gan dēli ļoti atbalsta šo manu aizraušanos ar rokdarbiem.

Tā mēs aizbraucām, bijām kādas 15 dalībnieces, pārsvarā bija vietējās tamborētājas, bet bija arī no Siguldas, Rīgas. Uzdevums bija divu stundu laikā uztamborēt mežģīņtamborējumu pēc shēmas. Sākumā šķita, ka divas stundas ir ļoti ilgs laiks, bet patiesībā tas paskrēja ātri. Vienu rindiņu gan nokļūdījos, kamēr aizrunājos ar pagasta pārvaldes vadītāju, tā bija jājauc arī un darbiņu pabeidzu kā otrā, bet žūrija trīs cilvēku sastāvā manu tamborējumu atzina par labāko, un tā tiku pie čempiones titula. Protams, biju ļoti priecīga par 1. vietu, pēc tam visiem lepm rakstīju: «Aizbraucu, piedalījos un uzvarēju». Pagājušogad uz čempionātu nebraucu, bet šogad, cik redzēts reklamās, būs nedaudz citādāks tas pasākums. Ja iepriekš tika organizēta tamborēto darbiņu izstāde, tad šogad ir iecerēta tamborēto apģērbu modes skate, tad nu sāku apsvērt domu, ka varētu šogad aizbraukt piedalīties.

Vai, jūsuprāt, tamborēt un citus rokdarbus darināt var iemācīties katrs?

– Es domāju, ka var iemācīties, ja tikai ir patīksana un gribēšana. Savulaik mani puikas arī, noskatījušies, kā es knibinos, pīnītes tamborēja un sanāca tīri labi, adīt gan nemēģināja. Ja sāk pamazām – ar pīnītēm, tad pusstabiņiem, stabiņiem, iemācīties noteikti var, galvenais lai ir gribasspēks un interese ķimerēties. Kā pie jebkura darba, ir jāgrib, un jāpatīk tam, ko dari, bet uzskatu, ka var iemācīties jebkurš.

Vai atliek laika arī citiem vaļaspriekiem?

– Pēdējos gados, kopš mums ir iesākta mājas būvniecība, mans lielais vaļasprieks ir dārzs un tā veidošana. Agrāk bija lielāka saimniecība, savulaik audzējām kāpostus un citus dārzeņus, turējām govis, bet tagad no dzīvniekiem ir tikai vīstīņas, lielā dārza arī nav, tikai tik, cik priekš sevis. Tad nu ir laiks veidot savu vidi un apkārtni, savu dārzu tā, lai patīk un ir skaisti.

Un noslēgumā – jūsu vēlējums mūsu lasītājiem...
– Dzīvot harmonijā ar sevi un atcerēties – nedari otram to, ko tu negribi, lai dara tev, tas ir mans moto. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Iveta Kārkle – tamborēšanas čempione» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds